

kan jo ikke negte det en vis Sympathi, jeg maa anerkjende, at det kan være haardt for en Præst, som efter sin Samvittighed, sin bedste Overbevisning tror, at det ikke er rigtigt i et bestemt givet Tilfælde at vie en Fraskilt, dog at søle sig nødt dertil paa Grund af Lovgivningens Bestemmelser, og den Konflikt, som kan opstaa, og som enkelte Gange er opstaaet mellem en enkelt Præst og Kirkebestyrelsen, som selvfølgelig, hvor haardt det saa er, er pligtig til at overholde Statens Love, den er ubehagelig. Det vil være ubehageligt og sørgeligt for Kirkebestyrelsen, at skulle være nødt til, hvis et saadant Tilfælde blev filllet paa Epidsen, at affedige en ellers duelig og hæderlig Præst, fordi han i et enkelt bestemt Tilfælde har ment ikke at kunne eller ville vie en Fraskilt. Forsaavidt kan jeg altsaa ikke Andet end have nogen Sympathi for Forslaget, endstjøndt jeg fuldstændig kan billige, hvad de ærede Medlemmer for Veile Amts 2den Valgkreds (Verg) og Viborg Amts 2den Valgkreds (Klein) udtalte, at Præsterne vide, hvad de gaa ind til, de vide, i det Øieblik de lade sig anfætte i Folketirken, at de ere Lovgivningen undertaalede ogsaa i det Punkt, de ere forpligtede til at vie den Fraskilte, der ved Dom eller Bevilling har faaet Ret til at indgaa nyt Ægteskab. Da man imidlertid kommer ind paa Samvittighedsforhold, kan jeg erkjende, at det kan være haardt, og at der kan opstaa Konflikter, som det er bedre at undgaa. Nu har man rent praktisk administrativt søgt at undgaa dem; man har ikke kunnet se rettere, end at Anvendelsen af den almindelige Vielsesformular kunde være Forargelse i mange Tilfælde, naar der var Tale om Fraskilte, hvis tidligere Ægteskaber endnu vare i levende Live, og man har derfor tilladt Afvigelse i større eller mindre Grad i Rituallet. Herigjennem har man hjulpet sig, og hjælper sig Nar efter Nar i mange Tilfælde. Man har ligeledes hjulpet sig derved, at man ikke har gjort nogen Indvending, men tværtimod har hjulpet med til ved fri Bevillinger osv., at Personer, som have haft Banffelighed med at faae deres Sognepræst til at vie sig, have kunnet blive viede uden ekstra Udgifter af en anden Præst, som dertil var villig. Jeg indrømmer, at disse Palliativer hverken udmærke sig ved deres Logik eller Principrigtighed, men at man i det praktiske Liv er kommen ret godt igjennem med dem, det er faktisk. Naar jeg nu, endstjøndt jeg maa anerkjende Forslagets gode Hensigt og ikke kan negte, at jeg har Sympathi for det, dog ikke kan tilraade Thinget at vedtage Forslaget, da ere mine Grunde herfor dels kirkelige, dels hentede fra Statens Side. Jeg maa da først sige, at den Maade, hvorpaa Forslaget søger at løse Banffeligheden, nemlig ved at overlade det til den enkelte Præsts individuelle Vilkaarlighed, om han i det enkelte givne Tilfælde vil eller vil ikke vie Fraskilte, tror jeg aldrig man kan komme til at gaa ind paa. Det

wilbe for det Første synes mig at stride mod god Samfundsorden, og dernæst vilde det ogsaa efter min Mening have det meget Uheldige ved sig, at i Folkets Bevidsthed vilde der lettelig komme til at staa en Adskillelse mellem de strengt reitroende Præster, som ikke vilde vie Fraskilte, eller ialtsald kun i ganske enkelte Tilfælde vilde vie dem, og saa de Præster, som have en mere laf Samvittighed i den Henseende — jeg siger ikke, at denne Betragtning er berettiget fra Folks Side, men at den let vilde kunne gjøre sig gjældende, og at den, hvis den først kom til at gjøre sig gjældende, vilde gjøre uhyre megen Skade, tror jeg ikke kan negtes. Endvidere forekommer det mig, som det ogsaa er blevet fremhævet af et æret Medlem, mærkeligt fra Præsters Side at gjøre Fordring paa individuel Frihed i dette Forhold. De gaa jo dog nemlig ud fra, at denne Frihed vilde de selv have, fordi de nu have den Mening, at det at vie Fraskilte i det og det Tilfælde er ukristeligt, men de have ikke Betænkning ved, at deres Embedsbroder i samme Kirkesamfund vie Vedkommende. Jeg forstaaer ikke den Logik, der er deri. Skulde man gaa den Vej, som Lovforslaget slaar ind paa, at komme til en borgerlig Stadffastelse af Ægteskabet for Fraskilte, tror jeg da ialtsald, man maatte gaa en saadan Vej, at man maatte gjøre dette muligt, ved at der blev udstedt en kongelig Anordning om de Tilfælde, hvor en kirkelig Vielse af Fraskilte tillades, som maatte udstedes efter en Forhandling mellem de høieste kirkelige Autoriteter, og som vedkommende Præster da havde at rette sig efter, dog at der til Syvende og Sidst i Lovs-tilfælde maatte være Refus til Kultusministeriet. En saadan Vej kunde gaas. Naar jeg imidlertid heller ikke kan anbefale dette, ligger det — og her kommer jeg til det Punkt i Sagen, som for mig er det egentlig Afgjørende — i hele den nuværende Sammenblanding mellem Stat og Kirke, særlig og ganske særlig paa dette Forholds Omraade, hvor Kirkens Embedsmænd tillige ere Statens Delegerede og det i en efter min Opfattelse høiere Grad, end de ere det i de fleste andre af deres Embedsforretninger. Hvorledes nemlig vilde nu Forholdet stille sig ligeoverfor Medlemmer af Folketirken, som have faaet Bevilling til at opløse deres Ægteskab og Bevilling til at indgaa et nyt? Nu vel, de indgaa Ægteskab, og de indgaa borgerlig, efter som Folketirkens Præster, een eller flere, negte at vie dem. Hvorledes vilde de sa

Rettelser.

Sp. 2502, L. 11 f. o.: „tistredet“, læs: „tistillet“.
— 2618, L. 2 f. n.: „Udsørelsen“, læs: „Udsørelse“.